

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

નેશનલ સિવીંગ શ્રેડ ફું. લિ.

વિ.

જેમ્સ ચેડવિક એન્ડ બ્રધર્સ લિ.

(જે. એન્ડ પી. કોટ્સ લિ., એસાઈની (તબદીલ લેનાર))

ટ્રેડ માર્ક્સના રજિસ્ટ્રાર- દરમિયાનગીરી કરનાર.

૦૭/૦૫/૧૯૫૩

[મહેર ચંદ મહાજન, વિવિચન બોઝ અને જગન્નાથ દાસ, ન્યાયમૂર્તિઓ]

ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટ, ૧૯૪૦, કલમો ૮, ૭૬-ટ્રેડ માર્કની નોંધણી માટે અરજી-રજિસ્ટ્રાર દ્વારા બરતરફી-હાઇકોર્ટમાં અપીલ-સિંગલ જજનો ચુકાદો-શું ડિવિઝન બેન્ચમાં અપીલ કરી શકાય-લેટર્સ પેટન્ટ (બોમ્બે), કલમ ૧૫-ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઈન્ડિયા એક્ટ, ૧૯૧૫, કલમ ૧૦૮-ભારતનું બંધારણ, ૧૯૫૦, કલમ ૨૨૫-જો નિશાન છેતરવાની અથવા મૂંઝવણ ઊભી કરવાની સંભાવના હોય તો અરજી નામંજૂર કરવાની રજિસ્ટ્રારની સત્તા-પાસિંગ ઓફ (છેતરપિંડીથી વેચાણ) ની કાર્યવાહીમાં નિર્ણય, શું નિર્ણાયક છે.

ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટ, ૧૯૪૦ ની કલમ ૭૬(૧) જોગવાઈ કરે છે કે અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતી હાઇકોર્ટમાં કાયદા અથવા તેના હેઠળ બનાવવામાં આવેલા નિયમો હેઠળ રજિસ્ટ્રારના કોઈપણ નિર્ણય સામે અપીલ થઈ શકે છે, પરંતુ કાયદામાં અપીલમાં હાઇકોર્ટ દ્વારા અનુસરવામાં આવનાર પ્રક્રિયા અંગે અથવા હાઇકોર્ટનો આદેશ અપીલપાત્ર હતો કે કેમ તે અંગે કોઈ જોગવાઈ કરવામાં આવી નથી:

કોર્ટ ઠેરવેલ કે, હાઇકોર્ટ કાયદાની કલમ ૭૬ હેઠળ તેના અપીલ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ તે જ રીતે કરવો પડતો હતો જે રીતે તે તેના અન્ય અપીલ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતી હતી, અને જ્યારે આવા અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ સિંગલ જજ દ્વારા કરવામાં આવતો હતો, ત્યારે તેમનો ચુકાદો લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૫ હેઠળ અપીલપાત્ર હતો.

નેશનલ ટેલિફોન કું. વિ. પોસ્ટમાસ્ટર જનરલ ([૧૯૧૩] એ.સી. ૫૪૬), આર. એમ. એ. આર. એ. અદૈકપ્પા ચેટ્ટિયાર વિ. રા. ચંદ્રશેખર થેવર (૭૪

આઈ.એ. ૨૬૪), સેક્રેટરી ઓફ સ્ટેટ વિ. ચેલ્લીકાની રામા રાવ (આઈ.એલ.આર. ૩૯ મદ્રાસ ૬૧૭) નો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો.

ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટ, ૧૯૧૫ ની કલમ ૧૦૮ દ્વારા હાઈકોર્ટને આપવામાં આવેલી સત્તા, સિંગલ જજો દ્વારા અથવા ડિવિઝન કોર્ટ દ્વારા તેમના અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગ માટે નિયમો બનાવવાની સત્તાનો ઉપયોગ માત્ર તેવા અધિકારક્ષેત્રના સંદર્ભમાં જ કરી શકાતો નથી

જેમ કે ૧૯૧૫ નો કાયદો અમલમાં આવ્યો ત્યારે હાઈકોર્ટ પાસે હતું પરંતુ ત્યારબાદના કાયદા દ્વારા હાઈકોર્ટને આપવામાં આવેલા અધિકારક્ષેત્રોના સંદર્ભમાં પણ, દા.ત., ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટની કલમ ૭૬.

જનરલ કલોઝીસ એક્ટની કલમ ૮ અને ઇન્ટરપ્રિટેશન એક્ટની કલમ ૩૮ માં દર્શાવેલ અર્થઘટનના નિયમો હેઠળ, જે સામાન્ય રીતે લાગુ પડે છે, લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૫ માં ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટ, ૧૯૧૫ ની કલમ ૧૦૮ ના સંદર્ભને, ૧૯૫૦ ના બંધારણના ઘડતર પછી, બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૫ ની અનુરૂપ જોગવાઈઓના સંદર્ભ તરીકે વાંચવો જોઈએ.

ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટ, ૧૯૧૫ ની કલમ ૧૦૮ દ્વારા હાઈકોર્ટને આપવામાં આવેલી સત્તાની મર્યાદા ઉક્ત કાયદાની કલમ ૧૦૬(૧) અથવા કલકત્તા હાઈકોર્ટના લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૬ દ્વારા મર્યાદિત નથી.

ઇન્ડિયન ઇલેક્ટ્રિક વર્ક્સ વિ. રજિસ્ટ્રાર ઓફ ટ્રેડ માર્ક્સ (એ.આઈ.આર.

૧૯૪૭ કલકત્તા ૪૯) નામંજૂર કરવામાં આવ્યો.

સેક્રેટરી ઓફ સ્ટેટ વિ. માસ્ક એન્ડ કું. (૬૭ આઈ.એ. ૨૨૨) અને ગુરુદ્વારા કેસ (૬૩ આઈ.એ. ૧૮૦) અલગ તારવવામાં આવેલ.

સામાવાળા, ઇંગ્લેન્ડમાં નોંધાયેલી કંપની, તેમના ટ્રેડ માર્ક તરીકે "ઈગલ માર્ક" તરીકે ઓળખાતી ફેલાયેલી પાંખોવાળા ગરુડના પ્રતીક સાથે સિલાઈ દોરાનું ઉત્પાદન કરતી હતી, અને ૧૮૯૬ થી આ દોરો ભારતીય બજારોમાં મોટા પાયે વેચાતો હતો. અપીલકર્તાઓ, ભારતમાં નોંધાયેલી કંપની, ૧૯૪૦ માં તેમના નિશાન તરીકે "ઈગલ બ્રાન્ડ" શબ્દો સાથે સંપૂર્ણ રીતે ફેલાયેલી પાંખોવાળા ગરુડ જેવા પક્ષીના પ્રતીક સાથે સિલાઈ દોરો વેચવાનું શરૂ કર્યું. સામાવાળાના વાંધા પર અપીલકર્તાઓએ ત્યારબાદ અન્ય બાબતોમાં નિશાનમાં ફેરફાર કર્યા વિના નામ બદલીને "વલ્ચર બ્રાન્ડ" કર્યું. સામાવાળાઓએ પાસિંગ ઓફ (છેતરપિંડીથી વેચાણ) માટે અપીલકર્તાઓ સામે કાર્યવાહી શરૂ કરી, પરંતુ તે ફગાવી દેવામાં આવી. અપીલકર્તાઓએ ત્યારબાદ તેમના ટ્રેડ માર્કની નોંધણી માટે અરજી કરી પરંતુ રજિસ્ટ્રાર દ્વારા તેમની અરજી એ આધાર પર ફગાવી દેવામાં આવી કે અપીલકર્તાઓનું નિશાન સામાવાળાઓના નિશાન સાથે એટલું મળતું આવતું હતું કે લોકોમાં છેતરપિંડી થવાની અને મૂંઝવણ ઊભી થવાની સંભાવના હતી. આ આદેશને બોમ્બે હાઈકોર્ટના સિંગલ જજ દ્વારા ઉલટાવી દેવામાં આવ્યો હતો પરંતુ ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા અપીલ પર પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવ્યો હતો:

કોર્ટે ઠેરવેલ (i) કે અરજી નામંજૂર કરતા રજિસ્ટ્રારના આદેશને માન્ય

રાખતો ડિવિઝન બેન્ચનો ચુકાદો, એ આધાર પર કે નિશાન છેતરવાની અને મૂંઝવણ ઊભી કરવાની સંભાવના ધરાવે છે, તે સાચો હતો;

(ii) કે પાર્સિંગ ઓફ (છેતરપિંડીથી વેચાણ) ની કાર્યવાહીમાં સુસંગત બાબતો ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટ હેઠળ ટ્રેડ માર્કની નોંધણી માટેની અરજીમાં સુસંગત હોય તેવી બાબતોથી કંઈક અલગ છે, અને પાર્સિંગ ઓફ (છેતરપિંડીથી વેચાણ) ની કાર્યવાહીમાં હાઈકોર્ટનો અગાઉનો ચુકાદો આ બાબતે નિર્ણાયક ન હતો.

સિવિલ એપેલેટ જ્યુરિસ્ડિક્શન: સિવિલ અપીલ નં. ૧૩૫/ ૧૯૫૨

સિવિલ મિસેલેનિયસ નં. ૨/૧૯૫૦ માં તેના ઓર્ડિનરી ઓરિજિનલ સિવિલ જ્યુરિસ્ડિક્શનનો ઉપયોગ કરતા ઉક્ત હાઈકોર્ટના ૨૮મી ઓગસ્ટ, ૧૯૫૦ ના આદેશ પરથી ઉદ્ભવતી અપીલ નં. ૯૫/ ૧૯૫૦ માં બોમ્બે ખાતેની હાઈકોર્ટ ઓફ જ્યુડિકેચરના ૧૯મી માર્ચ, ૧૯૫૧ ના ચુકાદા અને આદેશ પરથી અપીલ.

અપીલકર્તાઓ માટે નિશાન નારાયણ (તેમની સાથે શ્રી નારાયણ અંડલી).

સામાવાળાઓ માટે એમ. સી. સેતલવાડ, એટર્ની-જનરલ ફોર ઇન્ડિયા, અને સી. કે. દફતરી, સોલિસિટર-જનરલ ફોર ઇન્ડિયા (તેમની સાથે જે. બી. દાદાચાનજી).

ટ્રેડ માર્ક્સના રજિસ્ટ્રાર રૂબરૂ.

૦૭/૦૫/૧૯૫૩. કોર્ટનો ચુકાદો મહાજન ન્યાયમૂર્તિ દ્વારા આપવામાં આવ્યો.

મહાજન ન્યાયમૂર્તિ. આ ૧૯૫૦ ના સિવિલ મિસેલેનિયસ નં. ૨ માં શ્રીમાન ન્યાયમૂર્તિ એસ. સી. શાહના ચુકાદાને ઉલટાવતા અને અપીલકર્તાઓના ટ્રેડ માર્કની નોંધણીનો ઇનકાર કરતા ટ્રેડ માર્ક્સના રજિસ્ટ્રારના આદેશને પુનઃસ્થાપિત કરતા બોમ્બેની હાઇકોર્ટ ઓફ જ્યુડિકેચરના ચુકાદા પરથી સિવિલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૦૯(સી) હેઠળના પ્રમાણપત્ર પર અપીલ છે.

અમારી સમક્ષ જે બે પ્રશ્નોની ચર્ચા કરવામાં આવી હતી અને જે અમારા નિર્ધારણ માટે આવે છે તે છે (૧) શું શ્રીમાન ન્યાયમૂર્તિ શાહનો ચુકાદો બોમ્બે હાઇકોર્ટના લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૫ હેઠળ અપીલને પાત્ર હતો અને (૨) શું શ્રીમાન ન્યાયમૂર્તિ શાહ અપીલકર્તાઓના નિશાનની નોંધણીનો ઇનકાર કરવામાં રજિસ્ટ્રાર દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાયેલા વિવેકાધિકારમાં દખલ કરવામાં યોગ્ય હતા.

સંબંધિત હકીકતો ટૂંકમાં આ પ્રમાણે છે. અપીલકર્તાઓ ઇન્ડિયન કંપનીઝ એક્ટ, ૧૯૧૩ હેઠળ સ્થાપિત લિમિટેડ જવાબદારીવાળી કંપની છે, જેની રજિસ્ટર્ડ ઓફિસ મદ્રાસ પ્રાંતના દક્ષિણ આરકોટ જિલ્લામાં ચિદમ્બરમ ખાતે આવેલી છે અને સુતરાઉ સિલાઈના દોરાના ઉત્પાદનનો વ્યવસાય કરે છે. સામાવાળાઓ પણ ઇંગ્લિશ કંપનીઝ એક્ટ હેઠળ નોંધાયેલી લિમિટેડ જવાબદારીવાળી કંપની છે. તેમની રજિસ્ટર્ડ ઓફિસ ઇંગ્લી મિલ્સ, બોલ્ટન, (ઇંગ્લેન્ડ) ખાતે આવેલી છે જ્યાં તેઓ સિલાઈ દોરાનું ઉત્પાદન કરે છે. આવા દોરા પર તેમના દ્વારા

ઉપયોગમાં લેવાતા ટ્રેડ માર્કમાંનો એક "ઇગલ માર્ક" તરીકે ઓળખાતી ફેલાયેલી પાંખોવાળા ગરુડના પ્રતીકનો સમાવેશ થાય છે. આ નિશાનની સૌપ્રથમ જાહેરાત ૫મી જૂન, ૧૮૯૬ ના રોજ કલકત્તા એક્સચેન્જ ગેઝેટમાં કરવામાં આવી હતી. ત્યારથી આ નિશાનવાળા સિંલાઇ દોરા ભારતીય બજારોમાં મોટા પાયે નિયમિતપણે આયાત કરવામાં આવે છે અને વેચાય છે.

૧૯૪૦ ના વર્ષની આસપાસ અપીલકર્તાઓએ "ઇગલ બ્રાન્ડ" શબ્દો અને નિશાન પર છપાયેલ અપીલકર્તા કંપનીના નામ સાથે સુતરાઉ સિંલાઇના દોરાના સિલિન્ડર પર બેઠેલા સંપૂર્ણપણે ફેલાયેલી પાંખોવાળા પક્ષીના પ્રતીક ધરાવતા નિશાન હેઠળ સુતરાઉ સિંલાઇના દોરા વેચવાનું શરૂ કર્યું. સામાવાળાઓએ આ નિશાન સામે વાંધો ઉઠાવ્યો, જેના પર અપીલકર્તાઓએ "ઇગલ બ્રાન્ડ" શબ્દોના સ્થાને "વલ્ચર બ્રાન્ડ" શબ્દો મૂક્યા. ત્યારબાદ ૧૯૪૨ ના વર્ષમાં અપીલકર્તાઓએ બોમ્બેના ટ્રેડ માર્ક્સના રજિસ્ટ્રારને ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટ, ૧૯૪૦ હેઠળ, ક્લાસ ૨૩ માં, સુતરાઉ સિંલાઇના દોરાના સંબંધમાં તેમના સુધારેલા નિશાનને ટ્રેડ માર્ક તરીકે નોંધવા માટે અરજી કરી અને દાવો કર્યો કે આ નિશાન તેમના દ્વારા ૧૯૩૯ ના વર્ષથી ઉપયોગમાં લેવાય છે.

જોકે સામાવાળાઓના વાંધા પર અપીલકર્તાઓએ તેમના નિશાનમાં ગરુડને "ગીધ" નામ આપ્યું હતું પરંતુ અન્ય તમામ બાબતોમાં નિશાન બદલાયું ન હતું. સામાવાળાઓએ તેમની ફરિયાદ દૂર કરવા માટે દક્ષિણ આરકોટની ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટમાં અપીલકર્તાઓ સામે પાસિંગ ઓફ (છેતરપિંડીથી વેચાણ) ની

કાર્યવાહી શરૂ કરી. તે કાર્યવાહી એ આધાર પર નિષ્ફળ ગઈ કે તેમના વતી રજૂ કરવામાં આવેલા પુરાવા અપૂરતા હતા અને તેઓ એ સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા કે સામાન્ય સાવચેતી રાખનારા ખરીદદારો પ્રતિવાદીઓનો માલ વાદીનો માલ છે તેવી છાપ હેઠળ ખરીદવામાં છેતરાય તેવી કોઈ સંભાવના હતી. પરિણામ એ આવ્યું કે સામાવાળાઓની ફરિયાદ દૂર થઈ શકી નહીં.

અગાઉ જણાવ્યા મુજબ, ૧૯૪૨ માં, અપીલકર્તાઓએ ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટ, ૧૯૪૦ હેઠળ તેમના નિશાન "વલ્ચર બ્રાન્ડ" ની નોંધણી માટે બોમ્બે ખાતે ટ્રેડ માર્ક્સના રજિસ્ટ્રારને અરજી કરી હતી. સામાવાળાઓએ ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટ, ૧૯૪૦ ની કલમ ૧૫(૨), નિયમ ૩૦ હેઠળ તે અરજી સામે તેમના વિરોધની નોટિસ આપી હતી. ૨જી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૪૯ ના તેમના આદેશ દ્વારા, ટ્રેડ માર્ક્સના રજિસ્ટ્રારે સામાવાળાઓનો વિરોધ માન્ય રાખ્યો અને અપીલકર્તાઓ દ્વારા કરવામાં આવેલી અરજી નામંજૂર કરી.

તેઓ એવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા કે અપીલકર્તાઓનું નિશાન સામાવાળાઓના નિશાન સાથે એટલું મળતું આવતું હતું કે લોકોમાં છેતરપિંડી થવાની અથવા મૂઝવણ ઊભી થવાની સંભાવના હતી. તેમણે આગળ ઠેરવ્યું કે જ્યારે પ્રતીક ગરુડનું હતું ત્યારે અપીલકર્તાઓના નિશાનને "વલ્ચર બ્રાન્ડ" તરીકે વર્ણવવું એ ગેરમાર્ગે દોરનારું હતું અને મૂઝવણ ઊભી કરી શકે તેવું હતું. અપીલકર્તાઓએ ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટની કલમ ૭૬ ની જોગવાઈઓ દ્વારા મંજૂર કર્યા મુજબ બોમ્બે હાઈકોર્ટમાં રજિસ્ટ્રારના આદેશ સામે અપીલ દાખલ કરી. શ્રીમાન

ન્યાયમૂર્તિ શાહે અપીલ મંજૂર કરી, રજિસ્ટ્રારનો આદેશ બાજુ પર રાખ્યો અને રજિસ્ટ્રારને અપીલકર્તાઓના નિશાનને ટ્રેડ માર્ક તરીકે નોંધવાનો નિર્દેશ આપ્યો. શ્રીમાન ન્યાયમૂર્તિ શાહના ચુકાદા પરથી સામાવાળાઓ દ્વારા બોમ્બે હાઇકોર્ટના લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૫ હેઠળ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી. અપીલ મંજૂર કરવામાં આવી હતી અને રજિસ્ટ્રારના આદેશને સમગ્ર ખર્ચ સાથે પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવ્યો હતો. તેથી આ અપીલ છે.

અમારા ચુકાદામાં આ અપીલમાં ચર્ચવામાં આવેલા બંને પ્રશ્નો દલીલો દરમિયાન સૂચવવામાં આવેલી સંખ્યાબંધ અડચણો અને મુશ્કેલીઓ હોવા છતાં સરળતાથી જવાબ આપી શકાય તેવા છે. તેમાં કોઈ વિવાદ નથી કે શ્રીમાન ન્યાયમૂર્તિ શાહનો નિર્ણય લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૫ ના અર્થમાં ચુકાદા સમાન છે. આમ હોવાથી તેમનો ચુકાદો તે કલમ હેઠળ અપીલને પાત્ર હતો, જેનો આ તપાસ માટે સંબંધિત મહત્વનો ભાગ નીચે મુજબ છે :-

"અને અમે વધુ આદેશ આપીએ છીએ કે ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટની કલમ ૧૦૮ અનુસાર, ઉક્ત હાઇકોર્ટના એક ન્યાયાધીશ અથવા કોઈપણ ડિવિઝન કોર્ટના એક ન્યાયાધીશના ચુકાદા પરથી બોમ્બે ખાતેની ઉક્ત હાઇકોર્ટ ઓફ જ્યુડિકેચરમાં અપીલ દાખલ થઈ શકશે."

એવું કહેવામાં આવ્યું હતું કે આ કલમની જોગવાઈઓ ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટની કલમ ૭૬ હેઠળ હાઇકોર્ટમાં દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલને આકર્ષી શકતી નથી અને વધુમાં કે આ કલમ એવા કિસ્સામાં લાગુ થશે નહીં, જ્યાં ચુકાદો

ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટ, ૧૯૧૫ ની કલમ ૧૦૮ અનુસાર આપવામાં આવ્યો હોવાનું કહી શકાય નહીં. અમારા મતે આ બંને વાંધાઓ પાયાવિહોળા છે.

કલમ ૭૬ (૧) જોગવાઈ કરે છે:

"આ કાયદામાં સ્પષ્ટપણે અન્યથા જોગવાઈ કર્યા સિવાય, આ કાયદા અથવા તેના હેઠળ બનાવવામાં આવેલા નિયમો હેઠળ રજિસ્ટ્રારના કોઈપણ નિર્ણય સામે, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નિર્ધારિત સમયગાળાની અંદર, અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતી હાઈકોર્ટમાં અપીલ દાખલ થઈ શકશે."

ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટ હાઈકોર્ટમાં તે અપીલના ભવિષ્યના સંચાલન અથવા માર્ગ માટે કોઈ પ્રક્રિયા પ્રદાન કરતું નથી અથવા નિર્ધારિત કરતું નથી, ખરેખર કાયદાની કલમ ૭૭ જોગવાઈ કરે છે કે હાઈકોર્ટ જો ઈચ્છે તો આ બાબતમાં નિયમો બનાવી શકે છે. દેખીતી રીતે અપીલ હાઈકોર્ટમાં પહોંચ્યા પછી તે કોર્ટના વ્યવહાર અને પ્રક્રિયાના નિયમો અનુસાર અને તે કોર્ટ જે ચાર્ટર હેઠળ રચવામાં આવી છે તેની જોગવાઈઓ અનુસાર નક્કી થવી જોઈએ અને જે તેને તે અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવાની પદ્ધતિ અને રીતના સંબંધમાં સત્તા આપે છે. એ નિયમ સુસ્થાપિત છે કે જ્યારે કોઈ કાયદો નિર્દેશ આપે છે કે પહેલેથી જ સ્થાપિત અદાલતમાં અપીલ દાખલ થઈ શકશે, ત્યારે તે અપીલ તે અદાલતની પ્રથા અને પ્રક્રિયા દ્વારા નિયંત્રિત થવી જોઈએ. આ નિયમ વિસ્કાઉન્ટ હેલ્ડેન એલ.સી. દ્વારા નેશનલ ટેલિફોન કું., લિમિટેડ વિ. પોસ્ટમાસ્ટર-જનરલ (૧) માં ખૂબ જ સંક્ષિપ્તમાં જણાવવામાં આવ્યો હતો, આ શરતોમાં :-

"જ્યારે કોઈ પ્રશ્ન વધુ કંઈ કહ્યા વિના સ્થાપિત અદાલતને મોકલવામાં આવ્યો હોવાનું જણાવવામાં આવે છે, ત્યારે તે, મારા મતે, સૂચવે છે કે તે અદાલતની પ્રક્રિયાની સામાન્ય ઘટનાઓ તેની સાથે જોડાયેલી છે, અને તેના નિર્ણય સામે અપીલનો કોઈપણ સામાન્ય અધિકાર પણ તેની સાથે જોડાયેલો છે."

આવો જ અભિપ્રાય પ્રિવી કાઉન્સિલના તેમના લોર્ડશિપ્સ દ્વારા આર.એમ.એ.આર.એ. અદૈકપ્પા ચેટ્ટિયાર વિ. રા. ચંદ્રશેખર થેવર (૨) માં વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં એવું કહેવામાં આવ્યું હતું:-

"જ્યાં કાનૂની અધિકાર વિવાદમાં હોય અને દેશની સામાન્ય અદાલતો આવા વિવાદ પર વિચાર કરી રહી હોય ત્યાં અદાલતો તેને લાગુ પડતા પ્રક્રિયાના સામાન્ય નિયમો દ્વારા સંચાલિત થાય છે અને જો આવા નિયમો દ્વારા અધિકૃત હોય તો અપીલ થઈ શકે છે, ભલે કાનૂની અધિકારનો દાવો કોઈ વિશેષ કાયદા હેઠળ ઉદ્ભવતો હોય જે શરતોમાં, અપીલનો અધિકાર આપતો નથી."

(૧) [૧૯૧૩] એ.સી. ૫૪૬.

(૨) (૧૯૪૭) ૭૪ આઈ.એ. ૨૬૪.

ફરીથી સેક્રેટરી ઓફ સ્ટેટ ફોર ઈન્ડિયા વિ. ચેલ્વીકાની રામા રાવ (૧) માં, મદ્રાસ ફોરેસ્ટ એક્ટ હેઠળના કેસ સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે તેમના લોર્ડશિપ્સે

નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:-

"અપીલકર્તા વતી એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે ભારતમાં અદાલતોમાં અથવા અપીલ દ્વારા તમામ આગળની કાર્યવાહી અક્ષમ હતી, કારણ કે તે હમણાં જ ટાકેલા કાયદાની શરતો દ્વારા બાકાત રાખવામાં આવી હતી. તેમના લોર્ડશિપ્સના મતે આ વાંધો પાચાવિહોણો છે. તેમનો મત એ છે કે જ્યારે આ પાત્રની કાર્યવાહી ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટમાં પહોંચે છે, ત્યારે તે કોર્ટને દેશની સામાન્ય અદાલતોમાંની એક તરીકે અપીલ કરવામાં આવે છે, જેની પ્રક્રિયા, આદેશો અને હુકમનામાના સંદર્ભમાં સિવિલ પ્રોસિજર કોડના સામાન્ય નિયમો લાગુ પડે છે."

જોકે ઉપરોક્ત નિયમ નિર્ધારિત કરતા કેસોની હકીકતો વર્તમાન કેસની હકીકતો જેવી જ ન હતી, તેમાં દર્શાવેલ સિદ્ધાંત સામાન્ય ઉપયોગનો છે અને વર્તમાન કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં તેની યોગ્ય લાગુ પડવાપાત્રતા છે. ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટની કલમ ૭૬ હાઈકોર્ટમાં અપીલનો અધિકાર આપે છે અને તેના વિશે વધુ કંઈ કહેતી નથી. આમ હોવાથી, હાઈકોર્ટ કલમ ૭૬ દ્વારા આપવામાં આવેલા અપીલ અધિકારક્ષેત્ર પર વિચાર કરી રહી હોવાથી, તેણે તે અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ એ જ રીતે કરવો પડશે જે રીતે તે તેના અન્ય અપીલ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરે છે અને જ્યારે આવા અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ સિંગલ જજ દ્વારા કરવામાં આવે છે, ત્યારે તેમનો ચુકાદો લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૫ હેઠળ અપીલને પાત્ર બને છે, ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટમાં તેનાથી વિપરીત કંઈ ન

હોવાને કારણે.

એવો વાંધો કે ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટની કલમ ૭૬ હેઠળની અપીલ પર આપવામાં આવેલ શ્રીમાન ન્યાયમૂર્તિ શાહનો ચુકાદો ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટની કલમ ૧૦૮ અનુસાર આપવામાં આવ્યો હોવાનું કહી શકાય નહીં તે પણ બળ વિનાનો છે અને તે તે કલમના ખૂબ જ સાંકડા અને મર્યાદિત અર્થઘટન પર અને તેના સાચા ઉદ્દેશ્ય અને હેતુના ભૂલભરેલા દૃષ્ટિકોણ પર આધારિત હોવાનું જણાય છે. ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટ, ૧૯૧૫ ની કલમ ૧૦૮ જોગવાઈ કરે છે :-

"દરેક હાઈકોર્ટ પોતાના નિયમો દ્વારા એક કે તેથી વધુ ન્યાયાધીશો દ્વારા, અથવા હાઈકોર્ટના બે કે તેથી વધુ ન્યાયાધીશો દ્વારા રચાયેલી ડિવિઝન કોર્ટ દ્વારા, કોર્ટમાં નિહિત મૂળ અને અપીલ અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગ માટે, તેને યોગ્ય લાગે તે રીતે જોગવાઈ કરી શકે છે."

(૧) (૧૯૧૬) આઈ.એલ.આર. ૩૯ મદ્રાસ ૬૧૭.

આ કલમ સક્ષમ બનાવતો કાયદો છે અને સિંગલ જજો દ્વારા અથવા ડિવિઝન કોર્ટ દ્વારા તેમના અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગ માટે નિયમો બનાવવાની સત્તા હાઈકોર્ટને આપે છે. આ કલમ દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તા કોઈપણ રીતે મર્યાદિત નથી અને સત્તાની પ્રકૃતિ એવી છે કે તેને સૌથી વ્યાપક કંપવિસ્તારના શબ્દોના ઉપયોગ દ્વારા પ્રદાન કરવી પડી હતી. હાઈકોર્ટ પાસે પહેલેથી જ રહેલા અધિકારક્ષેત્રની તુલનામાં તેને મર્યાદિત કરતી વખતે સત્તા આપવાનો કોઈ

ચોક્કસ હેતુ અથવા ઉદ્દેશ્ય હોઈ શકે નહીં, જ્યારે ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટની અન્ય જોગવાઈઓમાં એવું વિચારવામાં આવ્યું હતું કે હાલનું અધિકારક્ષેત્ર ગવર્નર-જનરલની કાયદાકીય સત્તાને આધીન છે અને હાઈકોર્ટને આપવામાં આવેલ અધિકારક્ષેત્ર ધારાસભા દ્વારા સમય સમય પર વધારવા, સુધારવા અને ઘટાડવાને પાત્ર છે.

તેથી એ દલીલ સ્વીકારવી મુશ્કેલ છે કે કલમ ૧૦૮ ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ હાઈકોર્ટમાં નિહિત સત્તા મર્યાદિત હતી, અને તેનો ઉપયોગ માત્ર એવા અધિકારક્ષેત્રના સંબંધમાં જ થઈ શકે છે જે હાઈકોર્ટ પાસે ૧૯૧૫ નો કાયદો અમલમાં આવ્યો તે તારીખે હતો. પેટા-કલમમાં વપરાયેલા "કોર્ટમાં નિહિત" શબ્દોને "હવે કોર્ટમાં નિહિત" તરીકે વાંચી શકાય નહીં. અર્થઘટનનો એ જાણીતો નિયમ છે કે જ્યારે કોઈ કાયદા દ્વારા કોઈ સત્તા આપવામાં આવે છે ત્યારે જ્યાં સુધી કોઈ વિપરીત ઈરાદો ન દેખાય ત્યાં સુધી પ્રસંગ ઉભો થાય ત્યારે સમય સમય પર તે સત્તાનો ઉપયોગ થઈ શકે છે. આ નિયમને ઇન્ટરપ્રિટેશન એક્ટની કલમ ૩૨ માં કાયદાકીય માન્યતા આપવામાં આવી છે. લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૫ માં કલમ ૧૦૮ ના સંદર્ભનો હેતુ તે સત્તાને કોર્ટના ચાર્ટરમાં જ સામેલ કરવાનો હતો, અને તે તબક્કે તેને મૂતપાય ન બનાવવાનો અને તેને કઠોર અને અપરિવર્તનશીલ ન બનાવવાનો હતો. તેથી અમારો અભિપ્રાય છે કે ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટ, ૧૯૧૫ ની કલમ ૧૦૮ એ હાઈકોર્ટને સત્તા આપી હતી જે તે કોર્ટ તેના અધિકારક્ષેત્રના સંદર્ભમાં સમય સમય પર ઉપયોગ કરી શકે છે, પછી

ભલે તે ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટ, ૧૯૧૫ ના અમલમાં આવવા પર અસ્તિત્વમાં હોય, અથવા પછીના કોઈપણ કાયદા દ્વારા તેના પર આપવામાં આવ્યું હોય.

એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટ, ૧૯૧૫ ની કલમ ૧૦૮ ૨૬ થવાની સાથે અને ૧૯૩૫ ના ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટની કલમ ૨૨૩ માં અને પાછળથી ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૫ માં તેની જોગવાઈઓ લાગુ થવાની સાથે, લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૫ માં કોઈ અનુરૂપ સુધારો કરવામાં આવ્યો ન હતો અને તેથી લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૫ માં કલમ ૧૦૮ ના સંદર્ભને આ જોગવાઈઓ સાથે સંબંધિત તરીકે લઈ શકાય નહીં, અને એવું હોવાથી, ૧૯૪૦ માં જ્યારે ૨૬ કરાયેલ કલમ હેઠળ ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટ પસાર કરવામાં આવ્યો ત્યારે હાઈકોર્ટ પાસે નિયમો બનાવવાની કોઈ સત્તા ન હતી અને તેથી શ્રીમાન ન્યાયમૂર્તિ શાહનો નિર્ણય કલમ ૧૦૮ અનુસાર આપવામાં આવ્યો હોવાનું કહી શકાય નહીં. આ વાંધો પણ અમારા મતે પાયાવિહોણો છે કારણ કે તે એ હકીકતને અવગણે છે કે કલમ ૧૦૮ દ્વારા હાઈકોર્ટને આપવામાં આવેલી સત્તા હજી પણ અસ્તિત્વમાં છે, અને તેને ૧૯૩૫ ના ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટ દ્વારા અથવા નવા બંધારણ દ્વારા કોઈ પણ રીતે અસર થઈ નથી. બીજી તરફ આ કાયદાઓ દ્વારા તેને જીવંત રાખવામાં આવી છે અને ખૂબ જ જોરદાર રીતે પુનઃપુષ્ટ કરવામાં આવી છે.

હાઈકોર્ટ્સ હજી પણ ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટ, ૧૯૧૫ ની કલમ

૧૦૮ હેઠળ ભોગવેલી સમાન અબાધિત સત્તા ભોગવે છે, જેમાં નિયમો બનાવવા અને અપીલની સુનાવણી એક ન્યાયાધીશ દ્વારા અથવા વધુ ન્યાયાધીશો દ્વારા અથવા હાઇકોર્ટના બે કે તેથી વધુ ન્યાયાધીશોની બનેલી ડિવિઝન કોર્ટ દ્વારા કરવી કે કેમ તે જોગવાઈ કરવાની સત્તા સામેલ છે. તે મહત્વનું નથી કે તે સત્તાને કયા લેબલ અથવા નામકરણ દ્વારા વિવિધ કાયદાઓમાં અથવા લેટર્સ પેટન્ટમાં વર્ણવવામાં આવી છે. સત્તા ત્યાં છે અને ત્યાં જ રહે છે અને તે જ રીતે તેનો ઉપયોગ કરી શકાય છે જે રીતે તે મૂળ રૂપે આપવામાં આવી ત્યારે તેનો ઉપયોગ થઈ શકતો હતો. ઇતિહાસની બાબત તરીકે આ સત્તા ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટ, ૧૯૧૫ ની કલમ ૧૦૮ દ્વારા પ્રથમ વખત આપવામાં આવી ન હતી. તે ૧૮૬૧ ના ઇન્ડિયન હાઇકોર્ટ્સ એક્ટની કલમ ૧૩ દ્વારા અગાઉથી જ આપવામાં આવી હતી. અમે આગળ એવા અભિપ્રાયના છીએ કે હાઇકોર્ટ એ મતમાં સાચી હતી કે કલમ ૧૫ માં કલમ ૧૦૮ નો સંદર્ભ ૧૯૩૫ ના કાયદા અને બંધારણની અનુરૂપ જોગવાઈઓના સંદર્ભ તરીકે વાંચવો જોઈએ. ઇન્ટરપ્રિટેશન એક્ટની કલમ ૩૮ માં દર્શાવેલ કાયદાઓના અર્થઘટનનો નિયમ અને જનરલ કલોઝીસ એક્ટની કલમ ૮ માં કેટલાક સુધારાઓ સાથે પુનરોચ્ચાર કરવામાં આવ્યો છે, તે સામાન્ય ઉપયોગનો છે જ્યાં કાયદાઓ અથવા અધિનિયમોનું અર્થઘટન કરવાનું હોય અને એવું માનવા માટે કોઈ વાજબી આધાર નથી કે

અર્થઘટનનો તે નિયમ વિવિધ હાઇકોર્ટ્સના ચાર્ટરોના અર્થઘટનમાં લાગુ ન થવો જોઈએ. આ ચાર્ટરો વૈધાનિક સત્તાઓ હેઠળ આપવામાં આવ્યા હતા અને ભારતીય ધારાસભાની કાયદાકીય સત્તાને આધીન છે. જોકે, એમ ધારી લઈએ,

પરંતુ સ્વીકારતા નથી કે કડક રીતે કહીએ તો ઇન્ટરપ્રિટેશન એક્ટ અને જનરલ કલોઝીસ એક્ટની જોગવાઈઓ કોઈ કારણસર લાગુ પડતી નથી, અમને એવું માનવા માટે કોઈ ઔચિત્ય દેખાતું નથી કે તે જોગવાઈઓમાં દર્શાવેલ અર્થઘટનના સિદ્ધાંતો આ ચાર્ટરોના અર્થઘટન માટે કોઈ લાગુ પડતા નથી. ઉપર જણાવેલા કારણોસર અમે ઠેરવીએ છીએ કે હાઈકોર્ટ પ્રારંભિક વાંધાને નકારી કાઢવામાં અને એવું માનવામાં સંપૂર્ણપણે વાજબી હતી કે શ્રીમાન ન્યાયમૂર્તિ શાહના ચુકાદા પરથી લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૫ હેઠળ અપીલ સક્ષમ હતી.

હાઈકોર્ટમાં અને અમારી સમક્ષ અપીલકર્તાઓ દ્વારા ઇન્ડિયન ઇલેક્ટ્રિક વર્ક્સ વિ. રજિસ્ટ્રાર ઓફ ટ્રેડ માર્ક્સ(૧) માં કલકત્તાની હાઈકોર્ટ ઓફ જ્યુડિકેચરના નિર્ણય પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો જેમાં વિપરીત અભિપ્રાય વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો હતો.

તે કેસમાં અપીલની સુનાવણી કરનાર બેંચના બંને વિદ્વાન ન્યાયાધીશો દ્વારા આપવામાં આવેલા અત્યંત વિસ્તૃત અને સંપૂર્ણ ચુકાદા પર સંપૂર્ણ વિચારણા કર્યા પછી અને ખૂબ જ આદર સાથે અમને લાગે છે કે તે કેસ ખોટી રીતે નક્કી કરવામાં આવ્યો હતો અને આ નિર્ણય ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટ, ૧૯૧૫ ની કલમ ૧૦૮ ના અતિશય સાંકડા અને પ્રતિબંધિત અર્થઘટન પર આધારિત છે, અને તે નિર્ણયમાં લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૪૪ ના સાચા ઉદ્દેશ્ય અને હેતુને સંપૂર્ણ અસર આપવામાં આવી નથી.

ત્યાં બંને વિદ્વાન ન્યાયાધીશોએ એવો મત લીધો હતો કે ૧૯૧૫ ના

કાયદાની કલમ ૧૦૮(૧) દ્વારા કોર્ટના અપીલ અધિકારક્ષેત્રના એક અથવા વધુ ન્યાયાધીશો દ્વારા ઉપયોગ માટે નિયમો બનાવવાની આપેલી સત્તા કાયદાની કલમ ૧૦૬ (૧) દ્વારા અને લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૬ દ્વારા તે સમયે કોર્ટમાં નિહિત અધિકારક્ષેત્ર પૂરતી મર્યાદિત હતી. એવું ઠેરવવામાં આવ્યું હતું કે આવા નિયમો આમ ૧૯૧૫ ના કાયદાની શરૂઆત પછી પસાર કરાયેલા કાયદા દ્વારા આપવામાં આવેલા અધિકારક્ષેત્ર સાથે સંબંધિત ન હોઈ શકે કે આવા કાયદા અનુસાર કોર્ટ દ્વારા સાંભળવામાં આવતી અપીલ સાથે સંબંધિત ન હોઈ શકે, કારણ કે આવા અપીલ સાંભળવાનું અધિકારક્ષેત્ર ચોક્કસ કાયદા દ્વારા આપવામાં આવ્યું હોવાથી કલમ ૧૦૬(૧) અને લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૬ દ્વારા કોર્ટને આપવામાં આવ્યું છે અથવા નિહિત કરવામાં આવ્યું છે તેવું કહી શકાય નહીં. આ દલીલ બે પ્રકારની ખામી ધરાવે છે. પ્રથમ સ્થાને

(૧) એ.આઈ.આર. ૧૯૪૭ કલકત્તા ૪૯.

તે ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટ, ૧૯૧૫ ની અન્ય જોગવાઈઓ, ખાસ કરીને કલમો ૬૫ અને ૭૨ માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈને ધ્યાનમાં લેતું નથી. ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટ, ૧૯૧૫ ની કલમ ૬૫(૧) દ્વારા, ગવર્નર-જનરલ ઇન લેજિસ્લેટિવ કાઉન્સિલને બ્રિટિશ ભારતની અંદર તમામ વ્યક્તિઓ, તમામ અદાલતો અને તમામ સ્થળો અને વસ્તુઓ માટે કાયદા બનાવવાની સત્તા આપવામાં આવી હતી. કલમ ૭૨ દ્વારા તેમને કટોકટીના કિસ્સામાં વટહુકમ બહાર પાડવાની સત્તા પણ આપવામાં આવી હતી. ૧૯૧૫ ના ચાર્ટર એક્ટ દ્વારા

તેથી હાઇકોર્ટ પાસે તે તમામ અધિકારક્ષેત્ર હતું જે તેની પાસે કાયદો શરૂ થયો ત્યારે હતું અને તે એવા તમામ અધિકારક્ષેત્રનો પણ ઉપયોગ કરી શકતી હતી જે તે કાયદા દ્વારા આપવામાં આવેલી કાયદાકીય સત્તા દ્વારા સમય સમય પર તેને આપવામાં આવશે. ૧૮૬૧ ના ઇન્ડિયન હાઇકોર્ટ્સ એક્ટની કલમ ૯ ની જોગવાઈઓનો સંદર્ભ જે ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટ, ૧૯૧૫ ની કલમ ૧૦૬ (૧) દ્વારા બદલવામાં આવ્યો છે તે આ દરખાસ્તને એકદમ સ્પષ્ટ કરે છે. સ્પષ્ટ શબ્દોમાં કલમ ૯ એ હાઇકોર્ટ્સના અધિકારક્ષેત્રને ગવર્નર-જનરલ ઇન લેજિસ્લેટિવ કાઉન્સિલની કાયદાકીય સત્તાઓને આધીન બનાવ્યું. કલમ ૧૦૬ એ હાઇકોર્ટને માત્ર "અદાલતની પ્રથાને નિયંત્રિત કરવા માટે નિયમો બનાવવાનું અધિકારક્ષેત્ર અને સત્તા આપી, જે તેમને લેટર્સ પેટન્ટ દ્વારા નિહિત કરવામાં આવી હતી, અને આવા કોઈપણ લેટર્સ પેટન્ટની જોગવાઈઓને આધીન, કાયદાની શરૂઆત વખતે તે અદાલતોમાં નિહિત તમામ અધિકારક્ષેત્ર, સત્તાઓ અને અધિકાર." ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટ, ૧૯૧૫ ની કલમ ૬૫ દ્વારા ગવર્નર-જનરલને આપવામાં આવેલી વ્યાપક સત્તાને કારણે ૧૮૬૧ ના ચાર્ટર એક્ટની કલમ ૯ માં વપરાયેલા "ગવર્નર-જનરલની કાયદાકીય સત્તાઓને આધીન" શબ્દો કલમમાંથી કાઢી નાખવામાં આવ્યા હતા.

શરૂઆતથી જ હાઇકોર્ટ્સને આપવામાં આવેલું અધિકારક્ષેત્ર હંમેશા યોગ્ય કાયદા દ્વારા ફેરફાર માટે જવાબદાર અને આધીન હતું. તેથી એ કહેવું યોગ્ય નથી કે ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટ, ૧૯૧૫ ની કલમ ૧૦૮ (૧) એ હાઇકોર્ટ્સને

માત્ર તે અધિકારક્ષેત્રના સંદર્ભમાં નિયમો બનાવવાની સત્તા આપી હતી જે તે કાયદો પસાર થયો ત્યારે તે અદાલતો ઉપયોગ કરતી હતી; બીજી તરફ તેમને તે સમયે ભોગવતા તમામ અધિકારક્ષેત્ર અથવા ભવિષ્યમાં તેમને જે અધિકારક્ષેત્ર આપવામાં આવશે તેના સંબંધમાં નિયમો બનાવવાની સત્તા પણ આપવામાં આવી હતી.

કલકત્તા કોર્ટના વિદ્વાન ન્યાયાધીશો દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલ લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૬ આ શરતોમાં છે:-

"હાઈકોર્ટ બંગાળની સિવિલ કોર્ટ્સ અને તેની દેખરેખને આધીન અન્ય તમામ અદાલતોની અપીલ અદાલત હશે અને હાલમાં અમલમાં રહેલા કોઈપણ કાયદા અથવા નિયમોના આધારે ઉક્ત હાઈકોર્ટમાં અપીલને પાત્ર હોય તેવા કિસ્સાઓમાં અપીલ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરશે."

આ કલમ લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૪૪ માં પૂરી પાડવામાં આવેલ યોગ્ય ધારાસભાની કાયદાકીય સત્તાને પણ આધીન છે. આ કલમ આ શરતોમાં છે:

"લેટર્સ પેટન્ટની જોગવાઈઓ લેજિસ્લેટિવ કાઉન્સિલમાં ગવર્નર-જનરલની કાયદાકીય સત્તાઓને આધીન છે."

એવું હોવાથી કલમના છેલ્લા શબ્દો "હાલમાં અમલમાં રહેલા" જેના પર કલકત્તાના ચુકાદામાં ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો તે તેમનું તમામ મહત્વ ગુમાવે

છે, અને મુદ્દાને ભૌતિક રીતે અસર કરતા નથી. લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૪૪ નો સાચો ઉદ્દેશ્ય અને હેતુ કલમ ૧૬ અને લેટર્સ પેટન્ટની અન્ય કલમોની જોગવાઈઓને પૂરક બનાવવાનો હતો. આ કલમની શકિતથી હાઈકોર્ટ્સને નવા કાયદા દ્વારા આપવામાં આવેલ અપીલ અધિકારક્ષેત્ર લેટર્સ પેટન્ટ દ્વારા કોર્ટને આપવામાં આવેલા અપીલ અધિકારક્ષેત્રમાં સામેલ થાય છે. ૧૮૬૧ ના લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૫ નો સંદર્ભ, જે કલમ ૧૬ દ્વારા બદલવામાં આવ્યો હતો, તે આ મતને સંપૂર્ણ સમર્થન આપે છે. આ કલમમાં નીચેની અસરની જોગવાઈ સામેલ હતી :-

" અથવા ગવર્નર ઇન કાઉન્સિલ દ્વારા હવે પછી બનાવવામાં આવનાર સિવિલ પ્રોસિજરને લગતા આવા કાયદાઓ અને નિયમોના આધારે ઉક્ત હાઈકોર્ટમાં અપીલને પાત્ર બનશે,"

"હાલમાં અમલમાં રહેલા કાયદાઓ અથવા નિયમો" શબ્દો ઉપરાંત. ઉપર ટાંકવામાં આવેલા શબ્દો પછીના ચાર્ટરની કલમ ૧૬ માંથી કાઢી નાખવામાં આવ્યા હતા અને માત્ર "હાલમાં અમલમાં રહેલા કાયદાઓ અથવા નિયમો" શબ્દો જાળવી રાખવામાં આવ્યા હતા, કારણ કે આ શબ્દો લેટર્સ પેટન્ટમાં સમાવિષ્ટ કરવામાં આવ્યા હતા અને એક અલગ કલમ દ્વારા તેની તમામ જોગવાઈઓને સંચાલિત કરતા સામાન્ય ઉપયોગના બનાવવામાં આવ્યા હતા. બીજી તરફ જે ન્યાયાધીશોએ કલકત્તાનો નિર્ણય આપ્યો હતો તેઓએ આ ફેરફાર પરથી એવું અનુમાન લગાવ્યું હતું કે કલમ ૧૬ માં નિર્દિષ્ટ કર્યા મુજબ હાઈકોર્ટનું

અપીલ અધિકારક્ષેત્ર માત્ર તે કલમમાં દર્શાવેલ સિવિલ કોર્ટ્સમાંથી અપીલો
 સાંભળવાના અધિકારક્ષેત્ર પૂરતું અને ૧૮૬૫ ના વર્ષ સુધી પસાર કરાયેલા
 કાયદાઓ અને અમલમાં રહેલા નિયમો હેઠળની અપીલો પૂરતું સીમિત હતું.
 અમારા મતે વિદ્વાન ન્યાયાધીશો એવું વિચારવામાં ભૂલ કરતા હતા કે ૧૮૬૫ ના
 લેટર્સ પેટન્ટ હેઠળ હાઇકોર્ટ પાસે રહેલું અપીલ અધિકારક્ષેત્ર ૧૮૬૧ ના લેટર્સ
 પેટન્ટની કલમ ૧૫ હેઠળ તેની પાસે રહેલા અધિકારક્ષેત્ર કરતાં સાંકડું હતું.
 ૧૮૬૧ ના લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૫ દ્વારા હાઇકોર્ટને જે કંઈ અધિકારક્ષેત્ર
 આપવામાં આવ્યું હતું તે ૧૮૬૫ ના લેટર્સ પેટન્ટમાં (સુધારેલા મુજબ) અને તે જ
 માપમાં અને તે જ હદ સુધી તે ચાર્ટરની કલમો ૧૬ અને ૪૪ ની જોગવાઈઓ
 દ્વારા સામેલ કરવામાં આવ્યું હતું. અમે આગળ એવા અભિપ્રાયના છીએ કે
 કલકત્તાનો નિર્ણય એ દૃષ્ટિકોણ વ્યક્ત કરતી વખતે પણ ખોટો છે કે ૧૮૧૫ ના
 ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટની કલમ ૧૦૮ દ્વારા હાઇકોર્ટને આપવામાં
 આવેલી સત્તાની શ્રેણી અને મર્યાદા કાયદાની કલમ ૧૦૬ (૧) ની જોગવાઈ
 અથવા લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૬ ની જોગવાઈઓ દ્વારા મર્યાદિત હતી. તે
 કલમના સ્પષ્ટ અને અસંદિગ્ધ શબ્દો પર આપું અર્થઘટન મૂકવા માટે કોઈ
 ઔચિત્ય નથી. કલમ ૧૦૮ એ પોતાની જાતે એક કાયદો છે અને તેના
 અવકાશમાં અપ્રતિબંધિત છે, અને ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટની કલમ ૧૦૬
 દ્વારા આવરી લેવામાં આવેલા ક્ષેત્ર કરતાં વધુ વ્યાપક ક્ષેત્રને આવરી લે છે. કલમ
 ૧૦૬ સાથે તેનો એકમાત્ર સંબંધ એ છે કે ક્રમમાં તે તે કલમને અનુસરે છે. તે
 હાઇકોર્ટને માત્ર તે અધિકારક્ષેત્રના સંદર્ભમાં નિયમો બનાવવાની સત્તા આપે છે જે

તેણે ૧૯૧૫ માં ભોગવ્યું હતું પરંતુ તે તેને ભવિષ્યમાં ગવર્નર-જનરલ ઇન લેજિસ્લેટિવ કાઉન્સિલ દ્વારા ઘડવામાં આવનાર કાયદાઓ દ્વારા તેને આપવામાં આવનાર અધિકારક્ષેત્રના સંદર્ભમાં નિયમો બનાવવાની સત્તા પણ આપે છે.

કલકત્તાના નિર્ણયમાં અપનાવવામાં આવેલી વિચારસરણી પર વિદ્વાન ન્યાયાધીશોને એ નિષ્કર્ષ પર આવવાની ફરજ પડી હતી જે કંઈક અંશે વિચિત્ર લાગે છે કે કલકત્તા હાઈકોર્ટને લેટર્સ પેટન્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલું અધિકારક્ષેત્ર ભારતમાં નવી બનેલી કેટલીક હાઈકોર્ટ્સને તેમના લેટર્સ પેટન્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા અધિકારક્ષેત્ર કરતાં ઘણું વધુ મર્યાદિત અને પ્રતિબંધિત છે. ઉદાહરણ તરીકે, ૧૯૧૬ માં જારી કરાયેલ પટના હાઈકોર્ટના લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૧ નીચે મુજબ જોગવાઈ કરે છે:-

"અને અમે આગળ આદેશ આપીએ છીએ કે પટના ખાતેની હાઈકોર્ટ ઓફ જ્યુડિકેયર બિહાર અને ઓરિસ્સા પ્રાંતની સિવિલ કોર્ટ્સ અને તેની દેખરેખને આધીન અન્ય તમામ અદાલતોની અપીલ અદાલત હશે, અને આવા કિસ્સાઓમાં અપીલ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરશે જે, આ પ્રસ્તુતિઓના પ્રકાશનની તારીખ પહેલાં તરત જ, તે સમયે અમલમાં રહેલા કોઈપણ કાયદાના આધારે ફોર્ટ વિલિયમ ઇન બંગાળ ખાતેની હાઈકોર્ટ ઓફ જ્યુડિકેયરમાં અપીલને પાત્ર હતા, અથવા જે તે તારીખ પછી ભારત માટે સક્ષમ કાયદાકીય સત્તાધિકારી દ્વારા બનાવેલા કોઈપણ કાયદા દ્વારા પટના ખાતેની હાઈકોર્ટ ઓફ જ્યુડિકેયરમાં અપીલને પાત્ર જાહેર થઈ શકે

છે".

લાહોર હાઈકોર્ટના લેટર્સ પેટન્ટ, રંગૂન હાઈકોર્ટ અને નાગપુર હાઈકોર્ટના લેટર્સ પેટન્ટમાં પણ સમાન કલમો છે. આ કલમો પરથી સ્પષ્ટ છે કે આ હાઈકોર્ટ્સમાં અપીલને પાત્ર કેસોના સંબંધમાં સિવિલ અપીલ અધિકારક્ષેત્ર લવચીક અને સ્થિતિસ્થાપક છે. ચર્ચા હેઠળના કલકત્તાના નિર્ણયમાં દાસ ન્યાયમૂર્તિએ એવો મત લીધો હતો કે કલકત્તા હાઈકોર્ટના લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૬ માંથી કલમ ૧૧ માં રેખાંકિત શબ્દોને કાઢી નાખવાથી કલમ ૧૬ હેઠળ તે કોર્ટનું સિવિલ અપીલ અધિકારક્ષેત્ર કઠોર રીતે નિશ્ચિત થઈ ગયું છે, અને તેનો ઉપયોગ માત્ર અદાલતો પર અને તેમાં ઉલ્લેખિત કેસોના સંદર્ભમાં જ થઈ શકે છે. જ્યારે વિદ્વાન ન્યાયાધીશનું ધ્યાન લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૪૪ ની જોગવાઈઓ તરફ દોરવામાં આવ્યું ત્યારે તેમને

એ કહેવાની ફરજ પડી હતી કે હાઈકોર્ટ્સ એક્ટની કલમ ૮ માં, લેટર્સ પેટન્ટની સુધારેલી કલમ ૪૪ દ્વારા અને ૧૯૩૫ ના કાયદાની કલમ ૨૨૩ દ્વારા ભારતીય કાયદાકીય સત્તાધિકારીની સત્તાઓ સાચવીને અપરિવર્તનશીલતા મોટા ભાગે સંશોધિત કરવામાં આવી હતી. જોકે વિદ્વાન ન્યાયાધીશને લાગ્યું કે હજુ પણ કલકત્તા હાઈકોર્ટના લેટર્સ પેટન્ટ અને નવી રચાયેલી હાઈકોર્ટ્સના લેટર્સ પેટન્ટ વચ્ચે મહત્વપૂર્ણ સ્વરૂપનો તફાવત છે કારણ કે ત્યારબાદ કોઈપણ ભારતીય કાયદા દ્વારા કલકત્તા હાઈકોર્ટમાં અપીલને પાત્ર જાહેર કરાયેલા કેસો કડક રીતે કહીએ તો કલમ ૧૬ હેઠળ તેના અપીલ અધિકારક્ષેત્રમાં આવી શકતા

નથી, જોકે હાઈકોર્ટ આના પર અપીલ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કર્યો હતો. અમે આ તફાવતની પ્રશંસા કરી શક્યા નથી અને અમને લાગે છે કે તે લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૪૪ ના સાચા હેતુ વિશેની કેટલીક ગેરસમજ પર આધારિત છે. લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૪૪ નો હેતુ અને ઇરાદો એ જાહેર કરવાનો હતો કે કલમ ૧૬ દ્વારા આપવામાં આવેલા અધિકારક્ષેત્ર ઉપરાંત તે અપીલ અધિકારક્ષેત્રનો પણ ઉપયોગ કરશે જે સમય સમય પર અનુગામી કાયદાઓ દ્વારા તેને આપવામાં આવશે. તે અકલ્પ્ય છે કે કલકત્તા હાઈકોર્ટ કરતાં નવી રચાયેલી હાઈકોર્ટ્સને મોટું અપીલ અધિકારક્ષેત્ર અને નિયમો બનાવવાની બાબતમાં વધુ સત્તાઓ આપવામાં આવી હોત. લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૫ માં આવતા "ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઇન્ડિયા એક્ટ ૧૯૧૫ ની કલમ ૧૦૮ અનુસાર" શબ્દો તે કલમ દ્વારા આપવામાં આવેલા અપીલના અધિકારના અવકાશને કોઈપણ રીતે તે અપીલો પૂરતો મર્યાદિત કરતા નથી જે માત્ર લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૬ હેઠળ તેના અપીલ અધિકારક્ષેત્ર હેઠળ હાઈકોર્ટમાં આવે છે. બીજી તરફ અમને લાગે છે કે આ નિયમો તે કોર્ટ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતા તમામ અપીલ અધિકારક્ષેત્રને લાગુ પડે છે, પછી ભલે તે અસ્તિત્વમાં હોય અથવા અનુગામી કાયદા દ્વારા તેને આપવામાં આવ્યું હોય.

કલકત્તા કેસમાં વિદ્વાન ન્યાયાધીશોએ ૧૯૧૩ અપીલ કેસ ૫૪૬ માં વર્ણવેલ અને પ્રિવી કાઉન્સિલ દ્વારા લાગુ કરાયેલ સિદ્ધાંતની તેમની સમક્ષની બાબતમાં લાગુ પડવાપાત્રતાને નકારી કાઢી હતી, દાસ ન્યાયમૂર્તિ દ્વારા દર્શાવેલ નીચેના તર્ક પર:

"ટ્રિબ્યુનલ તરીકે રજિસ્ટ્રાર સાથે જોડાયેલી ઘટનાઓ અને સત્તાઓ ગુરુદ્ધારા કેસ () માં ટ્રિબ્યુનલ સાથે જોડાયેલી ઘટનાઓ અને સત્તાઓ કરતા ઘણી ઓછી છે અને જેનો સર જ્યોર્જ રેન્કિને ખાસ કરીને અને સ્પષ્ટપણે ઉલ્લેખ કર્યો છે. કલમ ૧૬ ની સ્પષ્ટ ભાષાને ધ્યાનમાં રાખીને, અને તેમાં અન્ય હાઈકોર્ટ્સના લેટર્સ પેટન્ટની અનુરૂપ કલમોના અંતિમ ભાગોમાં દેખાતા સમાન શબ્દોની ગેરહાજરીમાં, જેનો મેં પહેલાથી જ ઉલ્લેખ કર્યો છે અને જે તેમના અપીલ અધિકારક્ષેત્રને લવચીક અને સ્થિતિસ્થાપક બનાવે છે, તે માનવું અશક્ય છે કે ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટની કલમ ૭૬ એ અપીલના નવા વિષયના ઉમેરા દ્વારા કલમ ૧૬ હેઠળ આ કોર્ટના અપીલ અધિકારક્ષેત્રને માત્ર લંબાવ્યું છે જેથી ૧૯૧૩ અપીલ કેસ ૫૪૬ માં દર્શાવેલ સામાન્ય સિદ્ધાંતને આકર્ષી શકાય. સત્ય એ છે કે ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટ એ નવા અધિકારોનું નિર્માણ કર્યું છે, દા.ત., ટ્રેડ માર્કની નોંધણી કરાવવાનો અધિકાર અને આવી નોંધણીના પરિણામે કેટલાક નવા ફાયદાઓ આપ્યા છે. તેણે પોતાના હેતુઓ માટે નવા ટ્રિબ્યુનલ બનાવ્યા છે અને તેણે આ કોર્ટને નવું અપીલ અધિકારક્ષેત્ર આપ્યું છે. તેણે આ કોર્ટને તેની સમક્ષના કાયદા હેઠળની કાર્યવાહીના સંચાલન અને પ્રક્રિયાને નિયંત્રિત કરતા નિયમો બનાવવાની સત્તા આપી છે. આ કોર્ટે તે મુજબ નિયમોનો અલગ સેટ બનાવ્યો છે. આ હકીકત જ આ કોર્ટમાં અપીલ અંગેની પ્રક્રિયાના સામાન્ય નિયમોને આકર્ષવાનું અશક્ય બનાવે છે અને સૂચવે છે કે કાયદાની કલમ ૭૬ હેઠળની અપીલમાં નવા નિયમો દ્વારા નિયંત્રિત નવા અપીલ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ સામેલ છે."

અમારા મતે આ તર્ક અનેક આધારો પર ખામીયુક્ત છે. પ્રથમ ભૂલ એ ધારણામાં છે કે ગુરુદ્વારા એક્ટ એ નવા અધિકારો બનાવ્યા નથી અને હાઇકોર્ટમાં નવું અપીલ અધિકારક્ષેત્ર બનાવ્યું નથી જે તે પહેલાં ધરાવતું ન હતું. ગુરુદ્વારા એક્ટ એ ધાર્મિક સંસ્થાઓમાં વિશિષ્ટ અધિકારો બનાવ્યા અને મહંતો અને અન્ય વ્યક્તિઓના મોટા જૂથોના નાગરિક અધિકારોને નકાર્યા. આવા અધિકારો પહેલાં સિવિલ લોમાં અજાણ્યા હતા. હાઇકોર્ટ, રેકૉર્ડની સ્થાપિત અદાલત તરીકે, ગુરુદ્વારા ટ્રિબ્યુનલના નિર્ણયોની અપીલ અદાલત તરીકે રચવામાં આવી હતી. ૧૯૧૩ અપીલ કેસ ૫૪૬ માં દર્શાવેલ સિદ્ધાંત લાગુ કરવામાં આવ્યો હતો

(૧) ૬૩ આઈ.એ. ૧૮૦.

સર જ્યોર્જ રેન્ડિન દ્વારા હાઇકોર્ટ દ્વારા તેના નવા બનેલા અપીલ અધિકારક્ષેત્ર હેઠળ સાંભળવામાં આવતી અપીલો માટે, અને અમે ખૂબ જ આદર સાથે કહીએ છીએ કે, અમારા મતે, ખૂબ જ સાચી રીતે. અમે ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા અધિકારોની વિશેષતાઓ સમજી શક્યા નથી જે ગુરુદ્વારા એક્ટની વિશેષ જોગવાઈઓ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા અધિકારક્ષેત્રથી અલગ સ્તર પર કલમ ૭૬ દ્વારા હાઇકોર્ટને આપવામાં આવેલ અપીલ અધિકારક્ષેત્રને મૂકે છે. ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા અધિકારો પ્રતિષ્ઠા પ્રાપ્ત કરેલા ચિહ્નો હેઠળ વેપાર કરતી વ્યક્તિઓના રક્ષણ માટેના નાગરિક અધિકારો છે. કાયદો રજિસ્ટ્રારને આ અધિકારોની સુરક્ષા માટે અને કાયદા દ્વારા બનાવવામાં આવેલા અધિકારોને અમલમાં મૂકવા માટે એક ટ્રિબ્યુનલ બનાવે છે, અને

હાઈકોર્ટને આ ટ્રિબ્યુનલના નિર્ણયો પર અપીલ અધિકારક્ષેત્ર આપવામાં આવ્યું છે. એ સમજવું સહેલું નથી કે કયા આધારો પર એમ કહી શકાય કે આ અપીલ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતી વખતે હાઈકોર્ટે તેના અન્ય અપીલ અધિકારક્ષેત્ર કરતા અલગ રીતે તેનો ઉપયોગ કરવો પડશે. અમને એવું લાગે છે કે આ હાઈકોર્ટ દ્વારા પહેલેથી જ ઉપયોગમાં લેવાતા અપીલ અધિકારક્ષેત્રમાં અપીલના નવા વિષયનો માત્ર ઉમેરો છે.

બીજી ભૂલ એ ધારણામાં રહેલી છે કે કલકત્તા હાઈકોર્ટ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતું અપીલ અધિકારક્ષેત્ર અન્ય હાઈકોર્ટ્સ દ્વારા ધરાવવામાં આવતા અધિકારક્ષેત્ર કરતાં ઘણું વધુ મર્યાદિત છે. આ ચુકાદાના અગાઉના ભાગમાં આ બાબતની વિગતવાર ચર્ચા કરવામાં આવી છે.

અમે કાયદાની કલમ ૭૭ ની જોગવાઈઓનો સંદર્ભ આપીને લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૫ ની લાગુ પડવાપાત્રતાને નકારવા માટે મૂકવામાં આવેલા ભારની પણ પ્રશંસા કરી શક્યા નથી. તે કલમની જોગવાઈઓ માત્ર સક્ષમ કરતી જોગવાઈઓ છે અને, અગાઉ દર્શાવ્યા મુજબ, હાઈકોર્ટ માટે તેનો ઉપયોગ કરવો કે નહિ તે ખુદ્દું છે. તે કલમની જોગવાઈઓમાં એવું કંઈ નથી જે હાઈકોર્ટને ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટની કલમ ૭૬ હેઠળ તે નિયમો અનુસાર અપીલો સાંભળતા અટકાવે કે જે હેઠળ અન્ય તમામ અપીલો સાંભળવામાં આવે છે, અથવા સિંગલ જજ અથવા ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા તે અપીલો સાંભળવા માટે ગવર્નમેન્ટ ઓફ ઈન્ડિયા એક્ટ, ૧૯૧૫ ની કલમ ૧૦૮ હેઠળ તે અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગ માટે નિયમો ઘડતા

અટકાવે.

જો કલમ ૭૭ ઘડવામાં ન આવી હોત તો પણ એવું કહી શકાય નહીં કે હાઈકોર્ટ પાસે કલમ ૭૬ હેઠળની અપીલની સુનાવણી માટે નિયમો બનાવવાની કોઈ સત્તા ન હોત. અસંખ્ય કાયદાકીય કાયદાઓ છે જેણે હાઈકોર્ટને વધુ કંઈ કહ્યા વિના અપીલ અધિકારક્ષેત્ર આપ્યું છે અને હાઈકોર્ટ આ કાયદાઓ દ્વારા આપવામાં આવેલા અપીલ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ તેના અલગ ચાર્ટરો હેઠળ અને તેને સત્તા આપતા વિવિધ કાયદાઓ હેઠળ પહેલેથી જ ધરાવે છે તે સત્તાઓ હેઠળ તેના પોતાના નિયમો ઘડીને કરે છે.

એવું સૂચવવામાં આવ્યું હતું કે હાઈકોર્ટના તર્કને સેક્રેટરી ઓફ સ્ટેટ વિ. માસ્ક એન્ડ કું.(૧) માં નિર્ધારિત નિયમ દ્વારા સમર્થન મળે છે. અમારા મતે તે નિયમ આ કેસમાં કોઈ સુસંગતતા ધરાવતો નથી અને તે ૧૯૧૩ અપીલ કેસ ૫૪૬ માં નિર્ધારિત નિયમ અથવા ઉપર સંદર્ભિત પ્રિવી કાઉન્સિલના પછીના નિર્ણયો સાથે કોઈ પણ રીતે સંઘર્ષમાં નથી. ત્યાં, સી કસ્ટમ્સ એક્ટની કલમ ૧૮૮ દ્વારા સિવિલ કોર્ટ્સના અધિકારક્ષેત્રને બાકાત રાખવામાં આવ્યું હતું, અને આસિસ્ટન્ટ કલેક્ટરના આદેશ પરથી અપીલ પર કલેક્ટર દ્વારા કરવામાં આવેલ આદેશ અંતિમ બનાવવામાં આવ્યો હતો. કલેક્ટરના આદેશને પડકારવા માટે એક દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો એ આધાર પર કે કલમ ૧૮૮ દ્વારા જાહેર કરાયેલ અંતિમતા સિવિલ કોર્ટમાં આવા દાવા માટે કોઈ બાધ નથી. તે દલીલને એ આધાર પર નકારી કાઢવામાં આવી હતી કે જ્યારે સામાન્ય કાયદામાં

અસ્તિત્વમાં ન હોય તેવી જવાબદારી કાયદા દ્વારા બનાવવામાં આવે છે જે તે જ સમયે તેને લાગુ કરવા માટે એક વિશેષ અને ચોક્કસ ઉપાય આપે છે, ત્યારે તે વર્ગના સંબંધમાં હંમેશા એવું માનવામાં આવે છે કે પક્ષકારે કાયદા દ્વારા આપવામાં આવેલ ઉપાયનું સ્વરૂપ અપનાવવું જોઈએ. ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટ એ અપીલની સુનાવણી માટે કોઈ વિશેષ ફોર્મ બનાવ્યું નથી જેવું સી કસ્ટમ્સ એક્ટ દ્વારા બનાવવામાં આવ્યું હતું. બીજી તરફ, ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટે કાયદાની સ્થાપિત અદાલતને અપીલ અધિકારક્ષેત્ર આપ્યું છે. વધુમાં, સી કસ્ટમ્સ એક્ટ એ અપીલ પર પસાર કરાયેલા કલેક્ટરના આદેશને અંતિમ બનાવ્યો હતો. ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટમાં આવી કોઈ જોગવાઈ નથી. તેણે માત્ર એટલું જ જાહેર કર્યું છે કે રજિસ્ટ્રારના આદેશ પરથી હાઈકોર્ટમાં અપીલ દાખલ થશે અને તેના વિશે વધુ કંઈ કહ્યું નથી. સ્પષ્ટપણે, તેથી, આ કેસમાં ૧૯૧૩ અપીલ કેસ ૫૪૬ માં દર્શાવેલ નિયમ લાગુ પડતો હતો, અને માસ્કના કેસ (૧) માં જણાવેલ નિયમનો આ મુદ્દા પર કોઈ સંબંધ ન હતો.

(૧) ૬૭ આઈ.એ. ૨૨૨.

કેસના ગુણદોષની વાત કરીએ તો અમે હાઈકોર્ટના નિર્ણય સાથે અને તે નિર્ણયમાં આપેલા કારણો સાથે સંપૂર્ણપણે સંમત છીએ. ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટની કલમ ૮ નો સંબંધિત ભાગ આ શરતોમાં છે:

"કોઈ પણ ટ્રેડ માર્ક અથવા ટ્રેડ માર્કનો કોઈ ભાગ નોંધવામાં આવશે નહીં જેમાં કોઈ વાંધાજનક ડિઝાઇન હોય, અથવા એવી કોઈ

બાબત હોય જેનો ઉપયોગ લોકોમાં છેતરપિંડી થવાની અથવા મૂઝવણ ઊભી થવાની સંભાવના અથવા અન્યથા કારણે, ન્યાયની અદાલતમાં રક્ષણ માટે અયોગ્ય હોય".

આ કલમ હેઠળ છેતરપિંડી થવાની અથવા મૂઝવણ ઊભી થવાની સંભાવના ધરાવતા ટ્રેડ માર્કને નોંધવા માટે કરવામાં આવેલી અરજી નામંજૂર કરવી પડે છે, ભલે તે નિશાનની અન્ય કોઈ નોંધાયેલા ટ્રેડ માર્ક સાથે કોઈ ઓળખ અથવા ગાઢ સામ્યતા ન હોય. રજિસ્ટ્રારે અગાઉથી નોંધાયેલા કોઈ અન્ય ટ્રેડ માર્ક સાથે નિશાનની કોઈ સરખામણી કયા વિના સ્વતંત્ર રીતે આ મુદ્દા પર નિષ્કર્ષ પર આવવું પડશે. રજિસ્ટ્રારે જે જોવાનું છે તે એ છે કે કેસના સંજોગોને જોતા કોઈ ચોક્કસ ટ્રેડ માર્ક છેતરવાની અથવા મૂઝવણ ઊભી કરવાની સંભાવના ધરાવે છે કે કેમ.

આવા કિસ્સાઓમાં લાગુ પડતા કાયદાના સિદ્ધાંતો સારી રીતે સ્થાપિત છે. જે ટ્રેડ માર્કની વ્યક્તિ નોંધણી કરાવવા માંગે છે તે છેતરવાની અથવા મૂઝવણ ઊભી કરવાની સંભાવના ધરાવતો નથી તે સાબિત કરવાનો ભાર અરજદાર પર છે. તેણે રજિસ્ટ્રારને સંતોષ આપવો પડશે કે તેનો ટ્રેડ માર્ક કલમ ૮ ના પ્રતિબંધમાં આવતો નથી અને તેથી તેની નોંધણી થવી જોઈએ. વધુમાં, કોઈ ચોક્કસ ટ્રેડ માર્ક છેતરવાની અથવા મૂઝવણ ઊભી કરવાની સંભાવના ધરાવે છે કે કેમ તે નક્કી કરતી વખતે તે ફરજ અગાઉથી જ નોંધાયેલા ટ્રેડ માર્ક સાથે તેની તુલના કરીને પરિણામ પર પહોંચીને નિભાવી શકાતી નથી, જેના માલિક

નિશાનની નોંધણીનો વિરોધ કરી રહ્યા હોય. આવા કિસ્સાઓમાં નિર્ણય લેવાનો વાસ્તવિક પ્રશ્ન એ જોવાનો છે કે એક ખરીદનાર, જેને સામાન્ય બુદ્ધિના સરેરાશ માણસ તરીકે જોવો જોઈએ, તે ચોક્કસ ટ્રેડ માર્ક પર કેવી પ્રતિક્રિયા આપશે, તે ટ્રેડ માર્ક જોઈને તે શું જોડાણ બનાવશે, અને તે કઈ બાબતમાં ટ્રેડ માર્કને તે સામાન સાથે જોડશે જે તે ખરીદતો હશે.

(૧) ૬૭ આઈ.એ. ૨૨૨.

જ્યાં સુધી પ્રસ્તુત કેસનો સંબંધ છે, સામાવાળાઓના ટ્રેડ માર્ક હેઠળ વેચાતો માલ જાણીતો છે અને સામાન્ય રીતે "ઈગલી" અથવા "ઈગલ" તરીકે માંગવામાં આવે છે, અને સામાવાળાઓના ટ્રેડ માર્કની વિશિષ્ટ વિશેષતા જેના દ્વારા માલ ઓળખાય છે અને જે ખરીદનારના મનમાં જોડાયેલ છે તે ટ્રેડ માર્કમાં દેખાતા ગરુડનું પ્રતિનિધિત્વ છે. જો ટ્રેડ માર્ક ગરુડનો વિચાર વ્યક્ત કરે છે અને જો કોઈ અસાવધ ખરીદનાર અપીલકર્તાઓના માલને ઈગલ માલની માંગણીના જવાબમાં સ્વીકારે તેવી સંભાવના હોય, તો નિઃશંકપણે અપીલકર્તાઓનો ટ્રેડ માર્ક એવો છે જે છેતરવાની અથવા મૂંઝવણ ઊભી કરવાની સંભાવના ધરાવે છે. અમારા માટે તે સ્પષ્ટ છે કે અપીલકર્તાઓના ટ્રેડ માર્કમાં પક્ષીને સામાન્ય બુદ્ધિના સરેરાશ માણસ દ્વારા ગરુડ તરીકે ભૂલ થવાની સંભાવના છે અને જો તેણે ઈગલ માલ માંગ્યો હોય અને તેને અપીલકર્તાઓનો આ ટ્રેડ માર્ક ધરાવતો માલ મળે તો તે એવી સંભાવના નથી કે તે એમ કહીને તેને નકારી કાઢશે કે આ ગરુડ ન હોઈ શકે. નોંધણી માટેની અરજીના બે વર્ષ પહેલાં, સામાવાળાઓએ આ ચોક્કસ

પક્ષીને ગરુડ તરીકે વર્ણવ્યું હતું અને તેમની બ્રાન્ડને ઇગલ બ્રાન્ડ કહેતા હતા, તે જ પક્ષીને પાછળથી તેમના દ્વારા ગીધ તરીકે વર્ણવવામાં આવ્યું હતું અને આપવામાં આવેલ સ્પષ્ટતા એ હતી કે તેઓએ પ્રામાણિક અને બોના ફાઇડ (શુદ્ધબુદ્ધિપૂર્વકની) ભૂલને કારણે આ રીતે વર્ણવ્યું હતું. અમને એવું માનવામાં કોઈ સંકોચ નથી કે અપીલકર્તાઓ દ્વારા ગરુડને ગીધ કહીને છદ્મવેષ આપવાથી મૂંઝવણ ઊભી થવાની સંભાવના છે. અપીલકર્તાઓના ટ્રેડ માર્કમાં પક્ષી વિશે બીજું ગમે તે કહી શકાય, તે ચોક્કસપણે ગીધનું પ્રતિનિધિત્વ કરતું નથી અથવા કોઈ પણ સ્વરૂપ કે આકારના ગીધ જેવું દેખાતું નથી. વાદીઓ દ્વારા જેને ગીધ નામ આપવામાં આવ્યું છે તે ખરેખર એક અલગ મુદ્દામાં બેઠેલું ગરુડ છે. આમ હોવાથી, હાઇકોર્ટ એ મતમાં સંપૂર્ણપણે સાચી હતી કે શ્રીમાન ન્યાયમૂર્તિ શાહ રજિસ્ટ્રાર પાસે રહેલા અને તેમના દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાયેલા વિવેકાધિકારમાં દખલ કરવામાં ભૂલ કરતા હતા, અને અપીલકર્તાઓ તેમના પર રહેલા એ ભારને ઉઠાવવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા કે તેઓ જે ટ્રેડ માર્કને રજિસ્ટ્રાર પાસે નોંધાવવા માંગતા હતા તે છેતરવાની અથવા મૂંઝવણ ઊભી કરવાની સંભાવના ધરાવતો ન હતો.

અપીલકર્તાઓ માટે વિદ્વાન વકીલે દલીલ કરી હતી કે તેમના અસીલોનો ટ્રેડ માર્ક છેતરવાની અથવા મૂંઝવણ ઊભી કરવાની સંભાવના ધરાવે છે કે કેમ તે પ્રશ્ન પાસિંગ ઓફ (છેતરપિંડીથી વેચાણ) ની કાર્યવાહીમાં મદ્રાસ હાઇકોર્ટના અગાઉના ચુકાદા દ્વારા નક્કી કરવામાં આવ્યો હતો અને ચુકાદાના પ્રારંભિક ભાગમાં તેનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો. તે એકદમ સ્પષ્ટ છે કે પાસિંગ ઓફ

(છેતરપિંડીથી વેચાણ) ની કાર્યવાહીમાં એ સાબિત કરવાનો ભાર વાદી પર છે કે પ્રતિવાદીનો માલ વાદીના માલ તરીકે પસાર થવાની સંભાવના છે કે કેમ. એ વાતનો ઇનકાર કરવામાં આવ્યો ન હતો કે અપીલકર્તાઓના ટ્રેડ માર્કનો સામાન્ય દેખાવ સામાવાળાઓના ટ્રેડ માર્કના સામાન્ય દેખાવથી અલગ છે. આમ હોવાથી, પાસિંગ ઓફ (છેતરપિંડીથી વેચાણ) ની કાર્યવાહીમાં મદ્રાસ હાઇકોર્ટ દ્વારા એવું ઠેરવવામાં આવ્યું હતું કે વાદીઓ દ્વારા રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી અપૂરતી સામગ્રી પર તેઓ એ સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા કે પ્રતિવાદીઓનો માલ વાદીઓના માલ તરીકે પસાર થઈ શકે છે. પાસિંગ ઓફ (છેતરપિંડીથી વેચાણ) ની કાર્યવાહીમાં સુસંગત બાબતો ટ્રેડ માર્ક્સ એક્ટ હેઠળ નિશાનની નોંધણી માટે કરવામાં આવેલી અરજી પર જે બાબતો હોય છે તેના કરતાં થોડી અલગ હોય છે અને એવું હોવાથી મદ્રાસ હાઇકોર્ટનો ઉપર ઉલ્લેખિત નિર્ણય તે પ્રશ્નો પર સંબંધિત ગણી શકાય નહીં જે રજિસ્ટ્રારે કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળ નક્કી કરવાના હતા.

ઉપર આપેલા કારણોસર અમારો અભિપ્રાય છે કે આ અપીલ નિષ્ફળ થવી જોઈએ અને અમે તેને ખર્ચ સાથે ફગાવી દઈએ છીએ.

અપીલ ફગાવી દેવામાં આવી.

અપીલકર્તાઓ માટે એજન્ટ: આર. એ. ગોવિંદ.

સામાવાળાઓ માટે એજન્ટ: રાજીન્દર નારાયણ.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====